

Samenvatting Tijdstuk Fort Blauwe Sluis

00:00 Gewande: zwemmen, vissen en kamperen voor ons Rosmalenaren. Of overvaren met het voetveer

01:13 In 2016 wordt de Pier van Gewande aangelegd bij een aarden wal uit de 15e eeuw

02:10 In 1852 is hier een stenen fort gebouwd: Fort Blauwe Sluis, terwijl er al in 1583 een schans was, een aarden wal

03:00 Dat fort diende als extra bescherming voor Fort Crevecoeur in Orthen.

03:18 Hier kwamen de Hertogswetering en de Roode Wetering uit op de Maas om water te geven of te krijgen via de Blauwe en de Roode Sluis. Die sluizen werden ook open gezet als de polder onder water gezet moest worden om Den Bosch tegen een vijand te beschermen

04:10 Gewande was dus een belangrijke strategische plek. Wie daar de baas was, was baas over een groot gebied!

04:20 In het jaar 1629 is hier Frederik Hendrik de baas. Hij wil de polder droog hebben om Den Bosch aan te kunnen vallen

04:40 In 1746 wordt hier een fort gebouwd van stenen uit de Belgische stad Namen. Die stenen kleuren blauw als ze nat worden. Vandaar de naam: Fort de Blauwe Sluis

05:55 Maar in 1794 neemt het Franse leger een andere route naar Den Bosch, niet langs Gewande, maar van Boxtel naar Heeswijk en door Rosmalen naar Fort Orthen en Fort Crevecoeur.

06:28 Op 9 oktober 1794 wordt Den Bosch bevrijd van de Protestantse Staatse overheersers of bezet door het Franse leger, het is maar hoe je het bekijkt! En Fort de Blauwe Sluis wordt opgeheven.

06:45 Zoals we al eerder hoorden: in 1852 besluit de regering om hier toch weer een fort te bouwen. Maar lang blijft dat fort er niet.

07:49 In 1874 heeft het fort geen nut meer door de veel sterkere kanonnen en het wordt uiteindelijk in 1920 afgebroken

08:20 Nu kun je alleen nog de keldergewelven terug vinden.

08:30 In 1864 wordt er een stoomgemaal gebouwd om het water zonodig uit de Wetering de Maas in te pompen of omgekeerd: om water uit de Maas de wetering, de polder in te pompen. In 1933 komt er een modern gemaal: het gemaal Caners en in 1941 het Hertogsgemaal

09:00 In 1978 worden de weteringen verlegd en nieuwe sluizen aangelegd

10:00 Einde

Tijdvak	Jaar	Kleine geschiedenis van de Blauwe Sluis
1	Prehistorie	
2	Oude Tijd	
3	Vroege Middeleeuwen	
4	Late Middeleeuwen	
5	16 ^e Eeuw – Renaissance	1583 Aarden wal in Gewande als bescherming tegen vijanden
6	17 ^e Eeuw - “Gouden Eeuw”	1629 Frederik Hendrik bezet de wal
7	18 ^e Eeuw – Verlichting	1746 Blauwe Sluis wordt stenen fort met ‘blauwe’ stenen
		1794 Franse leger omzeilt het fort: bezet via Rosmalen Fort Orthen
		Fort opgeheven als Fransen Den Bosch veroverd hebben
8	19 ^e Eeuw – Industrialisatie	1852 Nieuw fort als verdediging tegen Belgen en Fransen
		1864 Stoomgemaal om weteringen te bemalen
		1874 Fort weer opgeheven: niet bestand tegen de moderne kanonnen
9	20 ^e Eeuw – Wereldoorlogen	1920 Fort afgebroken
		1933 Modern gemaal: Caners / 1941 Hertogsgemaal
10	20 ^e en 21 ^e Eeuw: Onze tijd	1978 Weteringen verlegd: nieuwe sluizen verderop
		2016 De Pier van Gewande wordt aangelegd

© 2023 Tekst en beeld: Jos en Piet Korsten en Peter van Hoek

© 2025 Samenvatting Jan van Nuland